

Nr 11

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående införseln av dödade, i Sverige fridlysta djur.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nr 240 i första kammaren av herr *Kristiansson, Axel*, och herr *Svanström* samt nr 298 i andra kammaren av herrar *Johansson* i Växjö och *Gustavsson* i Alvesta.

I motionerna, som är likalydande, framhålles att i vårt land total fridlysning genomförts beträffande flera arter av däggdjur och fåglar, vilket skett i syfte att så långt som möjligt bevara mångfalden i vår fauna. För de här i riket totalfredade arterna gäller emellertid andra skyddsbestämmelser i våra grannländer. Motionärerna anser det av vikt att vi icke i vårt land skall kunna medverka till en ökad decimering i andra länder av varelser som vi själva vill skydda och bevara inom landets gränser. Enligt motionärerna fordras f. n. särskilt tillstånd för att till riket införa levande djur av fridlysta arter, medan däremot döda exemplar eller skinn av sådana fritt får införas och försäljas inom landet. Motionärerna finner det nu angeläget att nuvarande lagstiftning kompletteras på så sätt att i landet helt skyddade djur- och fågelarter icke utan särskilt tillstånd må införas eller från ort till annan forslas, även om djuret i fråga är dött. Det anses också viktigt att en bättre samordning av bestämmelserna om fridlysning och av jaktlagstiftningen sker mellan Sverige och grannländerna.

Med i huvudsak denna motivering hemställes i motionerna »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag rörande införsel och handel med dödade exemplar av djur som i Sverige är fridlysta».

Beträffande motionernas fullständiga innehåll hänvisar utskottet till motionen II: 298.

Gällande rätt m.m.

Jaktlagstiftningen

Fridlysningsbestämmelser

Enligt 11 § jaktstadgan den 3 juni 1938 (nr 279) meddelar Konungen för varje jaktår bestämmelser angående fridlysning av djurarter. Nu gällande bestämmelser i ämnet återfinnes i kungörelsen den 21 maj 1964 (nr 120)

Bihang till riksdagens protokoll 1965. 9 saml. 3 avd. Nr 11

om fridlysning av vissa djurarter under jaktåret 1964/65. I fråga om följande djurarter är enligt 1 § nämnda kungörelse jakt förbjuden under hela året, nämligen

vildren, myskoxe, fjällräv, bäver, rördrom, vit stork, svart stork, snatterand, salskrake, gravand, spetsbergsgås, prutgås, vitkindad gås, kanadagås, rödhalsad gås, svan, örn (alla slag), glada, brun glada, bivråk, brun kärrhök, blå kärrhök, stäpphök, mindre kärrhök, fiskgjuse, falk (alla slag), moripa, vaktel, trana, ängsknarr (kornknarr), dubbelbeckasin, dvärgbeckasin (halvenkel beckasin), rödspov, myrspov, skärfläcka, tordmule, sillgrissla, tobisgrissla, lunnefågel, skogsduva (blåduva), turkduva, uggla (alla slag), kungsfiskare, blåkråka, härfågel, gröngöling, gråspett, större hackspett, vitryggig hackspett, mindre hackspett, mellanspett, tretåig hackspett, göktyta, tofslärka, sommargylling, nötkråka, sidensvans, stenknäck, dvärgmås, svarttärna, småtärna, skrântärna samt kentsk tärna.

Utan hinder av vad sålunda stadgats får dock dödas *vitkindad gås* på Gotland (huvudön), då så erfordras för att förekomma skada på planterade eller besädda fält, samt *kattuggla* invid och inom område för viltuppfödning, hönsgård och därmed jämförlig anläggning, då så erfordras för att förekomma skada inom anläggningen.

Enligt 24 § 1 mom. jaktstadgan kan domänstyrelsen för vetenskapligt eller annat nyttigt ändamål i särskilt fall medge undantag från gällande fridlysningsbestämmelser.

Beträffande vissa i 2 § fridlysningskungörelsen upptagna djurarter är med visst undantag jakt tillåten endast under i stadgandet angivna jakttider. Enligt 3 § samma kungörelse gäller ingen fridlysning för sparvhök, kråka, råka, kaja, skata, björktrast (snöskata), nötskrika, pilfink, gråsparv, skarv (ålkråka), havstrut, gråtrut, sillmås, fiskmås och skrattmås. I fråga om övriga fågelarter föreskriver 12 § jaktstadgan och 3 § fridlysningskungörelsen att jakt efter dem är förbjuden under tiden fr. o. m. den 1 mars t. o. m. den 31 augusti.

I syfte att underlätta kontrollen över fridlysningsbestämmelsernas efterlevnad har i jaktstadgan genomförts viss reglering av handeln med vilt och skinn. Sålunda gäller bl. a. att matnyttigt fågelvilt inte under någon tid av året i plockat skick får utbjudas till salu, med mindre huvud, hals, ben och fötter med tillhörande fjäderbeklädning sitter fast vid kroppen (21 § 2 mom.). Skinn av björn, lo, bäver, mård eller utter som dödats eller anträffats som fallvilt inom riket skall förseas med visst märke. Sådant märke skall också anbringas på skinn av angivet slag som införes till riket (21 § 3 mom. första stycket). Utan att skinn som avses i första stycket är försett med föreskrivet märke får det ej inom riket beredas eller i annat än färdigt skick utbjudas till salu, säljas, köpas, emottagas eller från ort till annan forslas (21 § 3 mom. andra stycket). En var näringsidkare, som i sin rörelse mottar matnyttigt villebråd, skinnbärande inhemska djur, skinn av dylika djur eller uppstoppade eller för uppstoppning avsedda djur eller bon eller ägg, är vi-

dare skyldig att föra särskild förteckning över vad sålunda mottagits av honom. I sådan förteckning skall antecknas dagen för inköpet eller mottagandet, antalet djur, skinn, bon eller ägg av varje slag samt säljarens eller avlämnarens namn och hemvist. Avyttras djur, skinn, bo eller ägg till återförsäljare, skall jämväl dennes namn och hemvist antecknas. Skyldighet att föra särskild förteckning föreligger ej, om de uppgifter som nu sagts klart och tydligt framgår av andra handlingar, såsom beredningsjournaler eller handelsböcker. Dessa handlingar eller särskild förteckning skall för granskning tillhandahållas polisman (22 §).

Nämnda bestämmelser erhöll sin nuvarande utformning genom författningsändringar år 1951 (se SFS 1951: 294). Det dessförinnan gällande kontrollsystemet innebar en betydligt mera långtgående reglering. Det var sålunda förbjudet att under tid då viss djurart var fridlyst utbjuda till salu, sälja, köpa, emottaga eller forsla sådant djur. Förbudet gällde även delar av djur, djurskinn samt ägg och bon av fridlysta fåglar. Vissa generella undantag gjordes från detta förbud. I fråga om matnyttigt villebråd stadgades, att handel med samt emottagande och forslande av sådant villebråd fick äga rum, om villebrådet var försett med fastställt märke, utvisande att det dödats på lovlig tid eller införts från utrikes ort. Beträffande skinn av helt fridlysta djur stadgades att sådant skinn icke fick, utan att det försetts med märke, inom riket beredas eller i annat än färdigt skick utbjudas till salu, säljas, köpas, emottagas eller forslas. Infördes sådant skinn från utlandet, skulle det vid införseln förses med införselmärke. Den genomförda uppmjukningen av kontrollsystemet, som föreslagits av 1949 års jaktutredning, motiverades av föredragande departementschefen på följande sätt (prop. 189/1951 s. 68).

Det i jaktstadgan föreskrivna transport- och försäljningsförbudet och det därmed förknippade märkningstvånget ha under den tid som gått sedan deras tillkomst upprepade gånger blivit föremål för kritik från flera synpunkter. Allmän enighet synes råda om att de i sin nuvarande utformning äro orimligt betungande för myndigheter, näringsidkare och enskilda — eller åtminstone skulle vara det om de verkligen iakttoges. De sakkunniga remissinstanserna ha med ytterst få undantag anslutit sig till utredningens åsikt att märkningstvånget beträffande kött och fågelvilt ej längre bör bibehållas. Vad åter angår märkningen av skinn ha meningarna bland remissinstanserna varit mera delade. Från intet håll har dock ifrågasatts annat än att även bestämmelserna om sådan märkning böra upphävas beträffande åtskilliga djurarter. Önskemål om fortsatt märkningstvång ha, fränsett ett par enstaka undantagsfall, framställts endast i fråga om bäver, björn, lo, mård, utter och fjällräv. Just beträffande fjällräven äro emellertid nackdelarna av det nuvarande systemet särskilt framträdande. Såsom framgått av det förut anförda produceras nu i pälsdjursfarmer omkring 25 000 blå- och viträvsskinn om året, vilka alla måste märkas. Det kan enligt min mening icke anses rimligt att bibehålla en sådan ordning. Å andra sidan är det icke möjligt att låta märkningstvånget kvarstå för vild fjällräv men slopa det för farmade djur. Bestämmelserna skulle då förlora praktiskt taget allt vär-

de ur kontrollsynpunkt. I fråga om skinn av bäver, björn, lo, mård och utter föreligga däremot icke några motsvarande svårigheter, även om det icke bör förbises att märkning av dylika skinn vållar importörer och tullpersonal ett icke obetydligt besvär. Denna olägenhet synes mig dock icke vara större än att den uppväges av det skydd, som genom märkningstvänet uppnås mot olaga jakt på nu ifrågavarande djurarter, vilkas bevarande framstår som synnerligen angeläget. För min del finner jag därför övervägande skäl tala för att märkningsbestämmelser alltjämt skola finnas för skinn av dessa fem djurarter. — — I övrigt böra enligt min mening jaktstadgans bestämmelser om transport- och försäljningsförbud samt märkning av villebråd och skinn upphävas.

Vad departementschefen sålunda anfört lämnades av riksdagen utan erinran (L³U 14/1951 s. 42, rskr 327/1951).

Överträdelse av nämnda fridlysnings- och kontrollföreskrifter omfattas av ansvarsbestämmelser i jaktstadgan. Jagar, fångar eller dödar någon djur under tid, då djuret är fridlyst, kan han sålunda dömas för olaga jakt (28 § 1 mom. första stycket). Den som bryter mot de i 21 § 3 mom. uppställda förbudena kan dömas såsom för olaga jakt (28 § 2 mom.). Den som bryter mot 21 § 2 mom. dömes till dagsböter (28 § 3 mom.). Den som bryter mot 22 § eller inför oriktig uppgift i förteckning eller annan handling som avses i 22 § dömes till dagsböter, om inte för gärningen stadgas straff i brottsbalken (29 § 1 mom.).

1954 års riksdag

I motion vid 1954 års riksdag påtalades att fridlysningsbestämmelsernas utformning icke ledde till fredande av de mera sällsynta arterna, nämligen i de fall då i landet anträffades något enstaka exemplar av en art, vars förekomst här icke varit känd vid utfärdandet av bestämmelserna. Såsom exempel härpå nämnde motionärerna den något år tidigare plötsligt uppträdande myskoxen, vilken var helt fredlös, intill dess den genom en särskild lagstiftningsåtgärd blev fridlyst. Vidare erinrades om att det inte sällan ankommer till landet ett eller annat exemplar av en fågelart, som är ny eller nästan ny för vår fågelfauna. I motionen föreslogs en principiell omläggning av ifrågavarande bestämmelser på det sättet, att i lagen infördes en allmän skyddsregel av innebörd att alla däggdjur och fåglar blir fridlysta samt att från denna regel stadgas undantag för de arter som må jagas.

Motionen behandlades av tredje lagutskottet i utlåtande nr 13/1954. Utskottet fann den föreslagna principiella omläggningen av fridlysningsbestämmelserna välgrundad. Särskilt underströks den väsentliga fördelen därmed, att ett omedelbart skydd erhöles för de nya arter av däggdjur och fåglar, som kunde inkomma i landet. Utskottet ansåg att frågan borde närmare utredas. På utskottets hemställan beslöt riksdagen att hos Kungl. Maj:t anhålla om översyn av fridlysningsbestämmelserna i gällande jaktlagstift-

ning (rskr 145). Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1954 överlämnades skrivelsen till 1949 års jaktutredning.

Nordiska rådet

Vid Nordiska rådets sjätte session år 1958 i Oslo framlades ett medlemsförslag om samordnade fridlysnings- och jakttider för vissa slag av vilt (Nordisk råd 6 sesjon 1958 Oslo s. 649 f.). I ärendet lämnades vissa upplysningar rörande jakttider i de nordiska länderna (a. a. s. 658 f.). Därav framgår beträffande de här i riket totalfredade djur- och fågelarterna följande.

Vildren var fridlyst i Finland men fick i Norge jagas på licens under viss tid i september månad. Fjällräv var helt fredad i Finland och Norge, myskoxe helt fredad i Norge, bäver helt fredad i Finland och Norge, i Norge med undantag dock för ett fåtal kommuner.

De hela året fridlysta fågelarterna redovisades sålunda.

Danmark: gök, kanadagås, skärfläcka, strandpipare, korp, vitkindad gås, alla rovfåglar utom duvhök, ormvråk och sparvhök, rördrom, stork, svan, tjäderhöna, trana, ugglor, orrhöna, göktyta m. fl.;

Finland: svan, höna och årsunge av ejder, gravand, salskrake, fasanhöna, vaktel, trana, stork, häger, sothöna, spovar, snäppor och andra vadare, doppingar, tordmule, grisslor, trutar, måsar, tärnor, stormfågel, labb, glada, vråkar, kärrhökar, tornfalk, lärkfalk, aftonfalk, lappuggla, hornuggla, jorduggla, pärluggla, sparvuggla, råka, kaja, havsörn, kungsörn (utom i Uleåborgs län), fiskgjuse m. fl.;

Norge: svan, raphöns, fasaner, havssula, dvärgmås, alla ugglor utom berguv och fjälluggla, ejder m. fl.

Juridiska utskottet avgav i saken förslag nr 3 (a. a. s. 1659 f.), vari bl. a. anfördes följande.

Utskottet ansluter sig till den i medlemsförslaget och vissa remissyttrandet — särskilt från naturskyddsorganisationernas sida — framlagda meningen, att en samordning av de nordiska ländernas regler beträffande jakt- och fridlysnings- och jakttider av vissa slag av vilt vore av stort värde. De invändningar som framförts från jägarorganisationerna mot förslaget har icke övertygat utskottet. Fastmer har det därigenom stärkts i sin uppfattning, att det skulle vara lämpligt att företrädare för de naturvårdande myndigheterna finge tillfälle att i samråd med intresserade organisationer undersöka de samordningsåtgärder som kan vara påkallade på ett nordiskt plan i det av förslagsställarna angivna syftet. Enligt utskottets mening synes detta spörsmål lämpligen kunna utredas genom regeringarnas försorg.

I enlighet med utskottets förslag tillställde Nordiska rådet därefter regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige en rekommendation (nr 1) av följande lydelse (a. a. s. 1840).

Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att — för sådana djurarter som uppehåller sig i olika nordiska länder vid olika tidpunkter och som är i behov av skydd — bestämma fridlysnings- och jakttider efter enhetliga principer.

Representanter för regeringarna har enats om att Sverige skall vara koordinerande land för detta spörsmål (a. a. s. 1841). Rörande frågans vidare beredning har regeringarna lämnat Nordiska rådet bl. a. följande meddelanden.

År 1959 (se Nordiska rådet 7:e sessionen 1959 s. 1479 f.).

Danmark: En kommission har under året tillsatts med uppgift att överse jaktlagen med beaktande bl. a. av möjligheterna att koordinera de nordiska ländernas fridlysningsbestämmelser.

Finland: Till samordnandet av fridlysningsåtgärderna för olika viltbestånd ansluter sig många svåra jakttekniska och viltbiologiska detaljer. Lantbruksministeriet har vid fastställandet av de årliga jakttiderna anlitat viltforskningens och jägarorganisationernas experthjälp. Dessa organ har i sina förslag beaktat också de av nordiska jägarnas samarbetsorgan framförda önskemålen. Härigenom har bl. a. fångsttiderna för sjöfågel och ripa redan kunnat ordnas på önskat sätt. På basen av vunna erfarenheter fortsattes på denna linje.

Norge: Inga särskilda åtgärder har hittills vidtagits för att genomföra rekommendationen.

Sverige: Genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1959 har rekommendationen för övervägande överlämnats till 1949 års jaktutredning. Vid fullgörandet av sitt uppdrag kommer utredningen att samråda med närmast berörda myndigheter i de andra nordiska länderna.

År 1961 (se Nordisk råd 9. session 1961 s. 927 f.).

Danmark: Inom den år 1959 tillsatta kommissionen har tillsatts ett arbetsutskott med uppgift att revidera gällande fridlysningsbestämmelser m. m. Utskottet förväntas avge förslag till kommissionen i början av år 1961.

Finland: I Finland har tiderna för jakt på höns- och sjöfåglar fastställts så att de ungefärligen sammanfaller med de tider som gäller på områdena vid norska och svenska gränsen mot Finland.

Norge: Från norsk sida har inga särskilda åtgärder vidtagits för att genomföra rekommendationen.

Sverige: 1949 års jaktutredning torde på grund av andra angelägna utredningsuppdrag först under senare delen av 1961 bli i tillfälle att ingå på närmare diskussioner med respektive myndigheter i de berörda nordiska länderna.

År 1962 (se Nordiska rådet 10:e sessionen 1962 s. 1055 f.).

Danmark: Ett av det tillsatta arbetsutskottet uppgjort förslag till nya fridlysningsbestämmelser övervägs f. n. av kommissionen.

Finland: En ny jaktlag har godkänts av riksdagen men ännu ej stadfäst.

Däri anges generella jakttider för olika viltslag. Oberoende av dessa bestämmelser fastställs jakttiderna på grund av villebrädsstammens storlek årligen genom förordning. Lagen bör således betraktas som vägledning. I gränstrakterna har jaktens begynnelsepunkt i möjligaste mån bestämts så, att den överensstämmer med vad som gäller i grannländerna.

Norge: Initiativ från svensk sida avvaktas.

Sverige: 1949 års jaktutredning skall inom kort framlägga förslag till vissa ändringar i jaktlagstiftningen, vilkas genomförande anses positivt komma att påverka effekten av den omläggning av det svenska fridlysnings-systemet, som enligt riksdagens begäran utredningen jämväl har att pröva. Utredningen har bl. a. därför förlagt fridlysningsfrågorna till en sista fas av sitt arbete. Utredningen avser att för chefen för jordbruksdepartementet anmäla, att den fått tillgång till material av sådan omfattning att gemensamma överläggningar mellan företrädare för de nordiska länderna rörande de i rekommendation behandlade frågorna lämpligen bör komma till stånd. Detta beräknas kunna ske under sommaren 1962.

I anledning av nämnda meddelanden avgav Nordiska rådets juridiska nio-mannakommitté ett utlåtande (se a. a. s. 1058). Där i konstaterades, att ännu efter tre år något initiativ till kontakt mellan länderna i saken icke tagits från det koordinerande landets sida. Det beklagades att därigenom de ursprungligen gynnsamma möjligheterna att åstadkomma åsyftad samordning till stor del försuttits. Kommittén hänvisade till att under mellantiden i Finland en helt ny jaktlag antagits. Enligt kommitténs mening var det ytterst angeläget att ett initiativ till samarbete mellan vederbörande organ omedelbart togs, så att icke även möjligheterna att uppnå en samordning med Danmark med avseende på de nya danska bestämmelserna försumrades.

År 1963 (se Nordisk råd 11. sesjon 1963 s. 1063).

Danmark: Kommissionen har ännu ej tagit ställning till det av arbetsutskottet år 1961 framlagda förslaget till revision av gällande fridlysningsbestämmelser.

Sverige: Överläggningar mellan företrädare för de nordiska länderna rörande de i rekommendationen behandlade frågorna ägde rum i Stockholm i juli 1962. Förslag till rapport från dessa överläggningar har tillställts deltagarna i mötet för godkännande. När detta skett, avser den nu pågående jaktutredningen att inkomma till den svenska regeringen med förslag i ämnet.

Juridiska utskottet avgav i anledning av bl. a. nu förevarande spørsmål förslag nr 1 (se a. a. s. 1463 ff.). Utskottet sade sig ha inhämtat att under överläggningarna enighet uppnåtts om att det vidare arbetet med genomförandet av rekommendationen borde anstå i avbidan på resultatet av ett inlett samarbete rörande viltforskningen i de olika länderna. Utskottet be-

klagade att några framsteg ännu ej gjorts och fann det betänkligt, att en koordinering av jakt- och fridlysningsbestämmelserna skulle anstå i avvaktan på undersökningar inom viltforskningen. Sådana undersökningar kunde nämligen antagas komma att ta lång tid i anspråk. Utskottet hemställde att arbetet med genomförande av denna då fem år gamla rekommendation måtte påskyndas; det var utskottets förhoppning att i regeringarnas meddelanden till en kommande session positiva resultat av arbetet skulle kunna uppvisas.

År 1964 (se Nordiska rådet 12:e sessionen 1964 s. 1609 f.).

Danmark: Den för översyn av den danska jaktlagstiftningen tillsatta kommissionen har ännu ej avslutat sitt arbete.

Finland: I jaktidsförordningen den 26 juli 1963 har från Finlands sida de principer tillämpats, vilka hittills berörts vid de överläggningar som ifrågavarande ministerier fört på grund av rekommendationen.

Norge: Vid de fortsatta överläggningarna har bl. a. konstaterats att principerna för bestämmande av fridlysnings- och jakttider i de nordiska länderna redan har mycket gemensamt. Föreliggande olikheter är ej omotiverade. En fortsatt utveckling i rekommendationens syfte bör bygga på hållbart sakligt underlag, som bör förebringas genom forskning och fortsatta överläggningar.

Sverige: Vid en viltbiologisk konferens i Sverige år 1963 med deltagare från berörda länder föreslogs att en expertkommitté av viltbiologer skulle tillsättas för utarbetande av ett detaljerat forskningsprogram. Svenska regeringen har med anledning därav utsett företrädare för Sverige i en dylik kommitté.

Enligt juridiska utskottets förslag nr 10 (a. a. s. 2041 f.) hade utskottet av den svenske jordbruksministern fått en orientering om sakens nuvarande läge. Statsrådet Holmqvist sade därvid på tal om arbetet inom expertkommittén att en vetenskaplig undersökning fick anses erforderlig på längre sikt för att ge den erforderliga grundvalen för utarbetandet av likartade fridlysningsbestämmelser. Detta faktum utgjorde likväl icke något hinder för att redan nu genomföra den koordinering av jakttiderna som åsyftades med rekommendation nr 1/1958 på vissa punkter. Utskottet hälsade detta uttalande med tillfredsställelse och fann det mycket önskvärt att regeringarna nu vidtog erforderliga åtgärder för att genomföra rekommendationen.

Genom Kungl. Maj:ts skrivelse nr 84/1964 lämnades riksdagen redogörelse för Nordiska rådets tolfte session. I anledning av skrivelsen väcktes en motion, vari begärdes att riksdagen ville hemställa att Kungl. Maj:t snarast måtte ta initiativ till en koordinering av de nordiska ländernas jakt- och fridlysningsstider. Skrivelsen i nu aktuell del behandlades jämte motionen av tredje lagutskottet. I sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 42/1964 ansåg sig utskottet — med hänsyn till statsrådets ovan redovisade uttalande

kunna förvänta att i enlighet med motionärens önskemål nödiga åtgärder vidtogs för att denna fråga skulle kunna bringas till en för berörda länder tillfredsställande lösning. Utskottet fann därför icke någon riksdagens åtgärd i saken påkallad.

Vid nordiska rådets elfte session år 1963 framlades vidare ett medlemsförslag om *ändrade grunder för djurskydds- och jaktlagstiftningen* (se Nordisk råd 11. sesjon s. 614 f.). Enligt förslaget skulle rådet rekommendera regeringarna i de nordiska länderna att lägga den principen till grund för den nationella djurskydds- och jaktlagstiftningen att varmblodiga djur ej fick avlivas ändamålslost. Stödd på juridiska niomanakommitténs överväganden (a. a. s. 641 f.) fann juridiska utskottet i förslag nr 1 (a. a. s. 1463 f.) att medlemsförslaget borde begränsas till att avse jakt- och fridlysningsbestämmelserna och att behandlingen av husdjur således borde undantas från förslaget. Utskottet framhöll vidare att nuvarande lagstiftning i Danmark, Island, Norge och Sverige utgår från att vissa djur skall fridlysas; reglerna härom utgör undantag från en underförstådd allmän regel om rätt för envar att avliva djur. Eftersom den motsatta, av förslagsställarna framförda grundsatsen redan genomförts i Finlands nya jakt- och fridlysningslag, befanns förslaget ej angå Finland. Enligt juridiska utskottets mening skulle en uppbyggnad av jakt- och fridlysningslagstiftningen efter medlemsförslagens linjer få en viss betydelse från bevissynpunkt. Accepterades dessa, skulle det nämligen åligga den som dödat ett djur att visa att dödandet hade stöd i de i lagstiftningen gjorda undantagen från huvudregeln om en allmän fridlysningslag. Nya djurarter skulle också komma i åtnjutande av omedelbart skydd. Från dessa utgångspunkter föreslog juridiska utskottet rådet att antaga en rekommendation till regeringarna i Danmark, Island, Norge och Sverige om att till grund för jakt- och fridlysningslagstiftningen lägga den principen att däggdjur och fåglar är fridlysta, såvida i lagstiftningen ej gjorts uttryckligt undantag från denna regel. Rådet beslöt en rekommendation, nr 7, i enlighet härmed (a. a. s. 1614).

Representanter för regeringarna har enats om att Danmark skall vara koordinerande land för detta spörsmål (a. a. s. 1615). Rörande frågans vidare beredning lämnade regeringarna år 1964 bl. a. följande meddelanden (se Nordiska rådet 12:e sessionen 1964 s. 1881 f.).

Danmark: Som koordinerande medlemsland har Danmark anmodat de övriga av rekommendationen omfattade länderna att uttala sig om gällande jakt- och fridlysningslagstiftnings förhållande till ifrågavarande princip och om de överväganden som må ha gjorts för att åstadkomma erforderlig omläggning av lagstiftningen i den av Nordiska rådet önskade riktningen. När svar föreligger från alla länderna, kommer ställning att tas till sakens vidare behandling.

Island: Den isländska lagstiftningen bygger såvitt angår jakt efter och fridlysning av fåglar på rekommendationens grundregel. Alla vilda fågelarter på Island är nämligen fullständigt fredade med undantag för de i lagen omnämnda. Lagstiftningen om fridlysning av däggdjur är däremot ej utformad på detta sätt. Delade meningar föreligger om möjligheterna att utforma även denna lagstiftning enligt rekommendationens principer.

Norge: Den från dansk sida begärda redogörelsen har lämnats. Vidare har till genomgång och värdering upptagits de problem av såväl saklig som lagteknisk natur som är förenade med ett eventuellt genomförande av rekommendationens princip. En sakkunnigutredning skall tillsättas för att överväga saken i anslutning till en revision av gällande jaktlagstiftning.

Sverige: I Sverige pågår en översyn av bestämmelserna rörande fridlysning av djur. Därvid beaktas bl. a. den av Nordiska rådet i frågan avgivna rekommendationen.

Införselbestämmelser m. m.

Rätten att till riket införa levande och döda djur kan i viss omfattning begränsas. Föreskrifter härom lämnas i kungörelse den 21 november 1958 (nr 551) med vissa bestämmelser till förebyggande av djursjukdomars införande i riket m. m. (veterinär införselkungörelse). Dessa bestämmelser har till syfte att förebygga att genom införsel av djur och vissa andra varor djursjukdomar, som är smittsamma eller kan nedärvas, inkommer i riket eller här vinner ytterligare spridning. Därjämte åsyftas att hindra för rikets fauna skadlig inplantering av utländska djurarter. Med djur avses i kungörelsen bl. a. däggdjur och fåglar. Såsom införsel anses ej sådan förflyttning av djur från Finland eller Norge som betingas av renskötseln och sker enligt internationell överenskommelse (1 §). De närmare föreskrifter som erfordras för tillämpning av kungörelsen meddelas av veterinärstyrelsen (3 §). I den mån veterinärstyrelsen så prövar nödigt för tillgodoseende av det i 1 § angivna syftet, äger styrelsen förordna att bl. a. levande och döda djur samt produkter som härrör från djur ej får införas i riket utan styrelsens tillstånd (4 §).

Med stöd av nämnda bemyndigande har veterinärstyrelsen utfärdat kungörelse den 17 februari 1960, nr 6, med förteckning över varuslag som i princip skall vara underkastade tillståndstvång enligt veterinära införselkungörelsen, m. m. I förteckningen upptas bl. a. vissa levande husdjur, levande fjäderfä samt andra levande däggdjur och fåglar ävensom, med vissa undantag, matnyttiga produkter av olika slags däggdjur och fåglar, döda däggdjur och fåglar, otjänliga till människoföda, obearbetade hudar och skinn av klövbärande djur samt oberedda pälsskinn av klövbärande djur, hare och kanin. Vissa av de nämnda varuslagen omfattas jämväl av bestämmelser i förordningen den 30 september 1921, nr 581, angående kontroll vid införsel

till riket av köttvaror och djurfett. Åtskilliga undantag från tillståndstvånget medges, bl. a. för befolkningen vid gränsen mot Finland och Norge samt för import från länder, som anges i särskild kungörelse.

Veterinär införselkungörelse innehåller vidare bl. a. vissa straffbestämmelser (19 och 20 §§) samt övervakningsbestämmelser (21 §).

Till belysande av det aktuella spørsmålet återges slutligen vissa av riksdagens upplysningstjänst anskaffade statistiska uppgifter.

Sveriges import av kött av ren och annat vilt, färskt, kylt eller fryst, 1960—64

Import från	1960				1961				1962			
	Kött av ren		Kött av annat vilt		Kött av ren		Kött av annat vilt		Kött av ren		Kött av annat vilt	
	ton	tkr	ton	tkr	ton	tkr	ton	tkr	ton	tkr	ton	tkr
Norge.....			93	518	8	48			6	38		
Danmark.....			10	81			83	477			48	296
Finland.....	288	1057			173	698			255	1014		
Sovjet (eur.)....			80	602			102	705			107	815
Polen.....			69	246			41	150			62	213
Nederländerna...			8	42			25	131			24	160
Österrike.....											43	361
Kina.....			2	10							17	34
Australien.....												
Summa ¹	288	1 059	269	1 511	182	746	254	1 471	262	1 053	305	1 893

Import från	1963				1964 ²			
	Kött av ren		Kött av annat vilt		Kött av ren		Kött av annat vilt	
	ton	tkr	ton	tkr	ton	tkr	ton	tkr
Norge.....	42	270			45	340		
Danmark.....			24	174			129	1009
Finland.....	438	1819			602	2815		
Sovjet (eur.)....			129	757			103	545
Polen.....			23	83			62	395
Nederländerna...			32	214			29	192
Österrike.....			25	178			30	398
Kina.....								
Australien.....								
Summa ¹	480	2 089	236	1 420	648	3 154	355	2 551

¹ Då poster av ett värde under 10 000 kronor inte redovisas i länderfördelningen, blir den totala kvantiteten importerat kött av ren och annat vilt högre än summan av de redovisade varuposterna.

² Uppgifterna för 1964 är preliminära.

Det har vidare upplysts att importen av »annat vilt» bl. a. omfattar från Danmark hare, rådjur och fasan;

från *Sovjet* ripa och älg;
från *Polen* hare och rådjur;
från *Nederländerna* rådjur, vildand, fasan och raphöns; samt
från *Österrike* rådjur.

Utskottet

På sätt närmare framgår av den föregående redogörelsen har i jaktstadgan handeln med vilt och skinn i viss utsträckning reglerats. Bl. a. skall vid import av skinn skinnets förse med märke. Regleringens syfte är att underlätta kontrollen över fridlysningsbestämmelsernas efterlevnad. Vidare lämnas i veterinär införselkungörelse bestämmelser som avser att förebygga att djursjukdomar inkommer i riket och att sådana utländska djurarter inplanteras som kan vara skadliga för rikets fauna. I detta syfte kan rätten att till riket införa levande och döda djur samt djurprodukter göras beroende av veterinärstyrelsens tillstånd.

Enligt gällande fridlysningsbestämmelser är under hela året jakt förbjuden efter fyra däggdjursarter, nämligen vildren, myskoxe, fjällräv och bäver, samt drygt 70 fågelarter. Motionärerna anser det vara av vikt att man icke här i landet medverkar till en ökad decimering utomlands av de sålunda fridlysta arterna. Enligt motionärerna bör därför lagstiftningen kompletteras med ett förbud att utan särskilt tillstånd till riket införa och här transportera döda exemplar av totalfredade djur- och fågelarter. I motionerna hemställas om skyndsamt utredning i ämnet.

I den mån beståndet här i riket av totalfredade djur- och fågelarter påverkas av tillgången därav i annat land, kan det givetvis te sig befogat att här vidta åtgärder för att om möjligt motverka en ökad avskjutning av dessa arter utomlands. Vid bedömning av motionärernas förslag till sådana åtgärder bör emellertid till en början beaktas att ett sådant samband mellan de svenska och utländska viltstammarnas storlek främst torde föreligga inom Norden. Behovet av skydd för ifrågasatt djur- och fågelarter torde ej heller vara lika stort i alla länder. Det måste också anses sannolikt att endast ett fåtal av de här totalfredade arterna är så efterfrågade i den allmänna marknaden att de blir föremål för import. Utskottet finner därför att generella importrestriktioner av ifrågasatt slag ej är påkallade. Av den inledande redogörelsen framgår vidare, att på initiativ av Nordiska rådet arbetar pågående med en samordning av de nordiska ländernas jakt- och fridlysningsstider. Erforderlig översyn av de svenska bestämmelserna sker inom 1949 års jaktutredning. Utskottet finner i likhet med motionärerna det vara angeläget att en sådan samordning kommer till stånd. Därigenom skulle motionärernas syfte i väsentlig mån tillgodoses. Riksdagen har år 1964 ansett sig kunna förvänta, att nödiga åtgärder vidtas för att bringa samordningsfrågan till en för berörda länder tillfredsställande lösning. Med hän-

syn härtill anser utskottet att någon riksdagens åtgärd i anledning av motionerna ej erfordras.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,
att förevarande motioner, I: 240 och II: 298, icke måtte
föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 mars 1965

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Alexanderson*, Svante Kristiansson, Ebbe Ohlsson, Knut Johansson, Erik Jansson*, Gunnar Pettersson, Torsten Hansson* och Axel Kristiansson*;

från andra kammaren: herrar Levin, Johansson i Torp, Nyberg, Svenning, fröken Anderson i Lerum, herrar Tobé, Elmstedt och Krönmark*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.